

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2023. november 9.*

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Szabadságvesztés-büntetések kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek egy másik tagállamban való végrehajtása céljából történő elismerése – 2008/909/IB kerethatározat – A 3. cikk (4) bekezdése és a 8. cikk – A végrehajtás megtagadása – Az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdése – A törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság előtti tisztességes eljáráshoz való alapvető jog – A kibocsátó tagállamban fennálló rendszerszintű vagy általános hiányosságok – Két szakaszból álló vizsgálat – A valamely tagállamban kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtása felfüggesztésének visszavonása – E büntetés más tagállam általi végrehajtása”

A C-819/21. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Aachen (aacheni regionális bíróság, Németország) a Bírósághoz 2021. december 22-én érkezett, 2021. december 6-i határozatával terjesztett elő

a **Staatsanwaltschaft Aachen**

által indított,

M. D.

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (előadó), S. Rodin és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: N. Emiliou,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: német.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a holland kormány képviselőjében M. K. Bulterman és C. S. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében S. Grünheid és K. Herrmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2023. május 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés-büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 327., 27. o.; a továbbiakban: 2008/909 kerethatározat) 3. cikke (4) bekezdésének és 8. cikkének az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben történő értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet az M. D.-vel szemben egy lengyel bíróság által hozott, hat hónap szabadságvesztés-büntetést kiszabó büntetőítélet Németországban történő elismerése és végrehajtása iránti kérelemmel kapcsolatos eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 2008/909 határozat (5) és (13) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„(5) A büntetőeljárásokban érvényesülő eljárási jogok rendkívül fontos szerepet játszanak az igazságügyi együttműködés terén a tagállamok közötti kölcsönös bizalom biztosításában. A tagállamok közötti, más tagállamok jogi rendszere iránti kölcsönösen érvényesülő különös bizalommal jellemezhető kapcsolatok lehetővé teszik a kibocsátó állam hatóságai által hozott határozatoknak a végrehajtó állam által történő elismerését. Ennélfogva mérlegelni kell az Európa Tanács büntetőítéletek végrehajtására vonatkozó eszközeiben megállapított együttműködés továbbfejlesztését, különösen az olyan esetekben, amikor uniós állampolgárokkal szemben egy másik tagállam szabadságvesztés büntetést kiszabó ítéletet hozott, vagy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazott. Azzal együtt, hogy az elítélt személyt megfelelő biztosítékokkal szükséges ellátni, az eljárásban való részvétele többé nem lehet annyira domináns, hogy minden esetben hozzájárulását kelljen kérni a büntetőítéletnek – annak elismerése és a kiszabott büntetés végrehajtása céljából – egy másik tagállamba történő továbbításához.

[...]

(13) Ez a kerethatározat tiszteletben tartja az alapvető jogokat és szem előtt tartja az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében elismert és az Európai Unió alapjogi chartájában, különösen annak VI. fejezetében [helyesen: VI. címében] megfogalmazott elveket. Ezen kerethatározat egyetlen rendelkezése sem értelmezhető egy határozat végrehajtásának megtagadására vonatkozó tilalomként, amennyiben objektív okok alapján vélelmezhető, hogy a büntetés kiszabására az érintett személy neme, faji vagy etnikai származása, vallása, nemzetisége, anyanyelve, politikai véleménye vagy szexuális irányultsága alapján került sor, vagy hogy az érintett személyt az említett okok bármelyike miatt érte joghátrány.”

4 Ezen irányelv „Célkitűzés és hatály” című 3. cikke értelmében:

„(1) E kerethatározat célja azon szabályok megállapítása, amelyek értelmében a tagállamok az elítélt személy társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében elismernek egy ítéletet és végrehajtják a büntetést.

(2) Ezt a kerethatározatot kell alkalmazni, ha az elítélt személy a kibocsátó államban vagy a végrehajtó államban tartózkodik.

[...]

(4) Ez a kerethatározat nem érinti az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”

5 Az említett kerethatározatnak „Az ítélet és a tanúsítvány egy másik tagállamba történő továbbításának feltételei” című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Feltéve, hogy az elítélt személy a kibocsátó államban vagy a végrehajtó államban tartózkodik, és feltéve, hogy ez a személy a 6. cikkben előírt esetekben ehhez hozzájárulását adta, az ítéletet a tanúsítvánnyal együtt – amelyre a formanyomtatványt az I. melléklet határozza meg – a következő tagállamok egyikének lehet továbbítani:

a) az elítélt személy állampolgársága szerinti tagállam, ahol a személy él; vagy

b) az az állampolgárság szerinti tagállam, amelyben az elítélt személy nem él, de ahova az elítélt személyt – a büntetés végrehajtását követően – kitoloncolják az ítéletbe vagy az ítélet következményeként hozott bírósági vagy közigazgatási határozatba, vagy az ítélet következményeként hozott bármely egyéb intézkedésbe foglalt kiutasításról vagy kitoloncolásról szóló rendelkezés alapján; vagy

c) az a) és b) pontban említetteken kívüli bármely tagállam, amelynek illetékes hatósága hozzájárul az ítéletnek és a tanúsítványnak az említett tagállamba történő továbbításához.

[...]”

6 Ugyanezen kerethatározatnak „Az ítélet elismerése és a büntetés végrehajtása” című 8. cikke szerint:

„(1) A végrehajtó állam illetékes hatósága elismeri a 4. cikkel összhangban és az 5. cikkben megállapított eljárásnak megfelelően részére továbbított ítéletet, és haladéktalanul megteszi a

büntetés végrehajtásához szükséges intézkedéseket, kivéve, ha az illetékes hatóság úgy dönt, hogy az elismerés és a végrehajtás megtagadásának 9. cikk szerinti okai valamelyikére hivatkozik.

[...]

- 7 A 2008/909 kerethatározatnak „Az elismerés és a végrehajtás megtagadásának okai” című 9. cikke a következőket írja elő:

„(1) A végrehajtó állam illetékes hatósága megtagadhatja az ítélet elismerését és a büntetés végrehajtását, amennyiben:

[...]

- i) a 4. cikkben előírt tanúsítvány szerint az érintett személy személyesen nem volt jelen a határozat meghozatalát eredményező tárgyaláson, kivéve, ha a tanúsítvány igazolja, hogy a kibocsátó állam nemzeti jogában meghatározott további eljárási követelményekkel összhangban:

- i. az érintett személyt kellő időben:

– személyesen idézték, és ily módon tájékoztatták annak a tárgyalásnak a kitűzött időpontjáról és helyéről, amely a határozat meghozatalához vezetett, vagy az érintett más módon ténylegesen hivatalos tájékoztatást kapott a szóban forgó tárgyalás kitűzött időpontjára és helyére vonatkozóan, mégpedig oly módon, hogy egyértelműen megállapítást nyert, hogy a kitűzött tárgyalásról tudomást szerzett,

– valamint

– tájékoztatták arról, hogy a határozat meghozatalára meg nem jelenése esetén is sor kerülhet;

vagy

- ii. az érintett személy a kitűzött tárgyalás ismeretében meghatalmazta vagy az általa választott vagy az állam által kirendelt jogi képviselőt arra, hogy a tárgyalás során a védelmét ellássa, és az említett jogi képviselő ténylegesen ellátta az érintett személy védelmét a tárgyaláson;

vagy

- iii. az érintett személy a határozat kézbesítését és azt követően, hogy kifejezetten tájékoztatták őt a perújításhoz vagy fellebbezéshez való jogáról, amely eljárásban joga van részt venni, és amely lehetővé teszi az ügy újbóli érdemi vizsgálatát – beleértve az új bizonyítékokat –, és amely az eredeti határozat megváltoztatásához vezethet:

– egyértelműen kijelentette, hogy nem vitatja a határozatot,

– vagy

– a megállapított határidőn belül nem kért perújítást vagy nem fellebbezett;

[...]

8 E kerethatározatnak „A végrehajtásra vonatkozó jog” című 17. cikkének szövege a következő:

„(1) A büntetés végrehajtását a végrehajtó állam joga szabályozza. Kizárólag a végrehajtó állam hatóságai jogosultak dönteni – a (2) és (3) bekezdés is figyelemmel – a végrehajtási eljárásokról és az összes, ezekkel kapcsolatos intézkedés meghatározásáról, beleértve a korai [helyesen: előrehozott] vagy feltételes szabadságra bocsátás okait is.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 M. D. lengyel állampolgár, akinek szokásos tartózkodási helye Németországban van, és akit Lengyelországban a Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (szczecin-prawobrzezei kerületi bíróság, Lengyelország) 2018. augusztus 7-i ítéletével hat hónap, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés-büntetésre ítélt. Az érintett személy nem volt jelen a tárgyaláson, jóllehet a lengyel bíróságok által szolgáltatott információk szerint a tárgyalásra szóló idézést az általa a nyomozás során megjelölt lengyelországi címre megküldték.
- 10 2019. július 16-i végzésével ugyanezen bíróság visszavonta az eredetileg elrendelt felfüggesztést, és elrendelte az M. D.-vel szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtását. E visszavonás okai, és különösen az, hogy arra újabb büntetőítéletet követően került-e sor, nem derül ki egyértelműen a Bíróság elé terjesztett iratokból.
- 11 2020. augusztus 13-án a Sąd Okregowy w Szczecinie (szczecini regionális bíróság, Lengyelország) európai elfogatóparancsot bocsátott ki, amelynek alapján M. D.-t Németországban elfogták. 2020. december 17-i határozatával a Staatsanwaltschaft Köln (kölni ügyészség, Németország) a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat) 4. cikkének 6. pontja alapján megtagadta ezen elfogatóparancs végrehajtását azzal az indokkal, hogy az érintett személy szokásos tartózkodási helye már több éve Németországban van, és hogy a lengyel hatóságok részére történő átadásba nem egyezett bele.
- 12 2021. január 26-án a Sąd Okregowy w Szczecinie (szczecini regionális bíróság) a 2018. augusztus 7-i ítélet hitelesített másolatának – a 2008/909 kerethatározat 4. cikkében említett tanúsítvánnyal együtt történő – megküldésével a Generalstaatsanwaltschaft Berlinhez (berlini főügyészség, Németország) fordult az M. D.-vel szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetés Németországban történő végrehajtása céljából. Az iratokat továbbították az illetékes Staatsanwaltschaft Aachennek (aacheni ügyészség, Németország).
- 13 Az aacheni ügyészség – miután meghallgatta M. D.-t, aki kifejtette, hogy nem kapott idézést a Lengyelországban tartott tárgyalásra, és azt állította, hogy a vele szemben felhozott vádak alaptalanok – 2021. november 2-i határozatával azt kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól, a Landgericht Aachen (aacheni regionális bíróság, Németország) büntetés-végrehajtási tanácsától, hogy adjon helyt a Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (szczecin-prawobrzezei kerületi bíróság) 2018. augusztus 7-i és 2019. július 16-i végzésének, illetve ítéletének elismerése és végrehajtása iránti kérelemnek, és hat hónap szabadságvesztés-büntetést szabjon ki M. D.-vel szemben. Az aacheni ügyészség szerint a Lengyelországban hozott ítélet végrehajtásához szükséges valamennyi

feltétel teljesült. Közelebbről, az ítélet alapjául szolgáló, 2009 márciusa és júniusa között elkövetett cselekmények ezen ügyészség szerint a német büntetőjognak megfelelően sikkasztásként és okirat-hamisításként büntetendők.

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy megtagadhatja-e az M. D.-vel szemben Lengyelországban kiszabott szabadságvesztés-büntetés Németországban való végrehajthatóságának megállapítását azzal az indokkal, hogy e tagállam megsértette a Charta 47. cikkének második bekezdését és az EUSZ 2. cikket. Megjegyzi, hogy a rendelkezésére álló információk arra utalnak, hogy a Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (szczecin-prawobrzeżei kerületi bíróság) végrehajtani kért ítélete és végzése meghozatalának időpontjában, mégpedig 2018. augusztus 7-én és 2019. július 16-án a lengyel igazságszolgáltatási rendszert érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságok álltak fenn. E tekintetben többek között az Európai Bizottságnak az EUSZ 7. cikk (1) bekezdése szerinti, a lengyelországi jogállamiságra vonatkozó, 2017. december 20-i indokolással ellátott javaslatára (COM(2017) 835 final), valamint a Bíróság ezzel kapcsolatos közelmúltbeli ítélezési gyakorlatára hivatkozik.
- 15 Ebben az összefüggésben a Landgericht Aachen (aacheni regionális bíróság) arra keresi a választ, hogy az M. D.-vel szemben Lengyelországban kiszabott szabadságvesztés-büntetés Németországban történő elismerése és végrehajtása céljából maga megállapíthatja-e, hogy e tagállam igazságszolgáltatási rendszerét illetően 2018. augusztus 7-én és 2019. július 16-án hiányosságok álltak fenn, és hogy megsértették-e az érintettnek a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, vagy pedig a Bíróság feladata ennek megállapítása az uniós tagállamok közötti eltérések elkerülése végett. Az ügy érdemét illetően e bíróság úgy véli, hogy nem egyértelmű, hogy a Bíróság által a 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality (Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) ítéletben (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) a 2002/584 kerethatározattal kapcsolatban elfogadott megoldás átültethető-e a 2008/909 kerethatározatra, amennyiben ez utóbbi nem tartalmaz a 2002/584 kerethatározat (10) preambulumbekkezdésével egyenértékű rendelkezést, figyelembe véve ugyanakkor a Bíróság által a 2019. május 27-i OG és PI (Lübecki és zwickauai ügyészség) ítéletben (C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) elfogadott megoldást.
- 16 A Landgericht Aachen (aacheni regionális bíróság) arra is választ vár, hogy mit kell tenni abban az esetben, ha a végrehajtani kért határozat vagy határozatok meghozatalának időpontjában a jogállamiság helyzete a kibocsátó tagállamban kielégítő volt, ezt követően azonban kedvezőtlenül alakult, így a végrehajtó állam bíróságának a büntetőítélet elismeréséről és végrehajtásáról való határozathozatalakor már nem tekinthető kielégítőnek.
- 17 E körülmények között a Landgericht Aachen (aacheni regionális bíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Megtagadhatja-e a végrehajtó tagállamnak a végrehajthatóságot megállapító határozat meghozatalára hivatott bírósága a [2008/909 kerethatározat] 8. cikke alapján egy másik tagállam ítéletének elismerését és az ezen ítélettel kiszabott büntetés végrehajtását a [2008/909 kerethatározatnak] [a Charta] 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (4) bekezdésére hivatkozva, ha fennállnak azt alátámasztó támpontok, hogy az említett másik tagállamban a végrehajtandó határozat, illetve az ahhoz kapcsolódó későbbi határozatok meghozatalakor uralkodó körülmények összeegyeztethetetlenek a tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal, mivel az utóbbi tagállamban maga az igazságszolgáltatási rendszer nem az EUSZ 2. cikkben elismert jogállamiság keretében működik?

2) Megtagadhatja-e a végrehajtó tagállamnak a végrehajthatóságot megállapító határozat meghozatalára hivatott bírósága a [2008/909 kerethatározat] 8. cikke alapján egy másik tagállam ítéletének elismerését és az ezen ítélettel kiszabott büntetés végrehajtását a [2008/909 kerethatározatnak] az EUSZ 2. cikkben elismert jogállamiság elvével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (4) bekezdésére hivatkozva, ha fennállnak azt alátámasztó tények, hogy az említett másik tagállamban a végrehajthatóságot megállapító határozat meghozatalakor az igazságszolgáltatási rendszer nem az EUSZ 2. cikkben elismert jogállamiság keretében működik?

3) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Azt megelőzően, hogy megtagadná egy másik tagállam bírósága által hozott ítélet elismerését és az ezen ítélettel kiszabott büntetés végrehajtását a [2008/909 kerethatározatnak] [a Charta] 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (4) bekezdésére hivatkozva azért, mert fennállnak azt alátámasztó tények, hogy az említett másik tagállamban uralkodó körülmények összeegyeztethetetlenek a tisztességes eljárásához való alapvető joggal, mivel az utóbbi tagállamban maga az igazságszolgáltatási rendszer nem a jogállamiság keretében működik, meg kell-e vizsgálni második lépésben, hogy a tisztességes eljárásához való alapvető joggal összeegyeztethetetlen körülmények az adott eljárásban konkrétan hátrányos hatással jártak-e az elítélt személyre nézve?

4) Ha az első és/vagy a második kérdésre nemleges választ kell adni abban az értelemben, hogy annak eldöntése, hogy egy tagállamban uralkodó körülmények összeegyeztethetetlenek-e a tisztességes eljárásához való alapvető joggal, mivel e tagállamban maga az igazságszolgáltatási rendszer nem a jogállamiság keretében működik, nem a tagállami bíróságok, hanem az Európai Unió Bíróságának a hatáskörébe tartozik:

2018. augusztus 7-én és/vagy 2019. július 16-án az EUSZ 2. cikkből eredő jogállamiság keretében működött-e, illetve jelenleg az EUSZ 2. cikkből eredő jogállamiság keretében működik-e az igazságszolgáltatási rendszer a Lengyel Köztársaságban?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első három kérdéstről

- 18 Az együttesen vizsgálandó első, második és harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2008/909 kerethatározat 3. cikkének (4) bekezdését és 8. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a végrehajtó tagállam bírósága maga megtagadhatja a valamely másik tagállam bírósága által hozott büntetőítélet elismerését és végrehajtását, amennyiben azt alátámasztó információkkal rendelkezik, hogy e tagállamban rendszerszintű vagy általános hiányosságok állnak fenn a tisztességes eljárásához való jogot, és tágabban az igazságszolgáltatási rendszer működését, illetve a jogállamiság tiszteletben tartását illetően. Igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy mely időpontot kell figyelembe vennie az ilyen rendszerszintű vagy általános hiányosságok fennállásának értékelése szempontjából, és meg kell-e bizonyosodnia arról is, hogy e hiányosságok konkrét hatással voltak-e az elítélt személy helyzetére.

- 19 A 2002/584 kerethatározathoz hasonlóan a 2008/909 kerethatározat a büntetőjog terén pontosítja a kölcsönös bizalom és a kölcsönös elismerés elvét, amelyek különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében mindegyik államtól megkövetelik, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 26. pont; 2022. február 22-i Openbaar Ministerie (A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság) ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 40. pont). A 2008/909 kerethatározat, amint azt az (5) preambulumbekzdése hangsúlyozza, megerősíti az igazságügyi együttműködést a büntetőügyekben hozott ítéletek olyan esetekben történő elismerése és végrehajtása terén, amikor az uniós polgárokat egy másik tagállamban szabadságvesztés-büntetésre vagy szabadságelvonással járó intézkedésre ítélték, a társadalmi beilleszkedésük elősegítése érdekében.
- 20 E célból e kerethatározat 8. cikke előírja, hogy a végrehajtó hatóság főszabály szerint köteles helyt adni a valamely más tagállamban hozott büntetőítélet elismerésére, és a kiszabott szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtására irányuló azon kérelemnek, amelyet az említett kerethatározat 4. és 5. cikkének megfelelően továbbítottak neki. Főszabály szerint csak az elismerés és a végrehajtás megtagadásának az ugyanezen kerethatározat 9. cikkében taxatív felsorolt okai alapján tagadhatja meg az ilyen kérelem teljesítését.
- 21 A Bíróság azonban elismerte, hogy a kölcsönös elismerés elve és a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elve korlátozható kivételes körülmények fennállása esetén (2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 22 Bizonyos feltételek mellett ez lehetséges a 2002/584 kerethatározat által szabályozott területen, ha az európai elfogatóparanccsal érintett személy a kibocsátó tagállamnak való átadása esetén a Charta 4. cikke értelmében vett embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve. E megoldás eléréséhez a Bíróság egyrészt a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését vette alapul, amely kimondja, hogy ez a kerethatározat nem érinti az EUSZ 6. cikkben biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét, másrészt pedig a Charta 4. cikkében biztosított alapvető jog abszolút jellegét (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 83. és 84. pont).
- 23 A Bíróság ezt követően kimondta, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság kivételesen akkor is megtagadhatja az európai elfogatóparancs végrehajtását, ha a keresett személy átadása e személyt a Charta 47. cikkének második bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapvető joga megsértése valós veszélyének teheti ki, tekintettel arra, hogy ez az alapvető jog döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása, és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 48. és 59. pont; 2022. február 22-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság] ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 45. és 46. pont).
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy ez a megoldás átültethető-e egy olyan kérelem esetére, amely nem az európai elfogatóparanccsal érintett személynek a 2002/584 kerethatározat alapján történő átadására irányul, hanem a valamely másik tagállamban hozott

büntetőítélet elismerésére és a büntetésnek a végrehajtó államban történő végrehajtására, amennyiben fennállnak arra utaló tényezők, hogy a másik tagállamban a végrehajtandó határozat vagy az ahhoz kapcsolódó későbbi határozatok meghozatalakor uralkodó körülmények összeegyeztethetetlenek a Charta 47. cikkének második bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való alapvető joggal.

- 25 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2008/909 kerethatározat 3. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy e kerethatározat nem érinti az EUSZ 6. cikkben biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.
- 26 Ezenkívül e kerethatározat (13) preambulumbekkezdése kimondja, hogy e kerethatározat „tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja az [EUSZ 6. cikkben] elismert és a [Chartában], különösen annak VI. fejezetében [helyesen: VI. címében] megfogalmazott elveket”, amelyek között szerepel a Charta 47. cikkének második bekezdésében rögzített, független és pártatlan bíróság előtti tisztességes eljáráshoz való jog. Ugyanezen preambulumbekkezdése pontosítja továbbá, hogy „[e]zen kerethatározat egyetlen rendelkezése sem értelmezhető egy határozat végrehajtásának megtagadására vonatkozó tilalomként, amennyiben objektív okok alapján vélelmezhető, hogy a büntetés kiszabására az érintett személy neme, faji vagy etnikai származása, vallása, nemzetisége, anyanyelve, politikai véleménye vagy szexuális irányultsága alapján került sor, vagy hogy az érintett személyt az említett okok bármelyike miatt érte joghátrány”.
- 27 Ebből következik, hogy a 2002/584 kerethatározathoz hasonlóan a 2008/909 kerethatározatot úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtó tagállam illetékes hatósága kivételes körülmények között megtagadhatja a kibocsátó tagállamban hozott büntetőítélet elismerését és végrehajtását, ha olyan rendszerszintű vagy általános hiányosságokra utaló információkkal rendelkezik, amelyek érinthetik e tagállamban az igazságszolgáltatás függetlenségét, és ily módon sérthetik az érintett személy tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának lényeges tartalmát.
- 28 Konkrétan, a kérdést előterjesztő bíróság azon feltételekre vonatkozó kérdéseire válaszolva, amelyek mellett a 2008/909 kerethatározat alapján előterjesztett kérelem teljesítése megtagadható a tisztességes eljáráshoz való jognak a kibocsátó tagállamban történő rendszerszintű vagy általános megsértése esetén, pontosítani kell, hogy az ítélet elismerésének és a büntetés végrehajtásának a 2008/909 kerethatározat 3. cikkének (4) bekezdése alapján, a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog megsértésének veszélye miatti megtagadásának lehetősége a végrehajtó tagállam illetékes hatósága részéről két szakaszból álló vizsgálat elvégzését teszi szükségessé.
- 29 Az első szakaszban e hatóság feladata annak megállapítása, hogy léteznek-e olyan objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatok, amelyek alkalmasak annak bizonyítására, hogy a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatásának függetlenségét érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságok okán fennáll a Charta 47. cikkének második bekezdésében biztosított, tisztességes eljáráshoz való alapvető jog megsértésének valós veszélye (lásd analógia útján: 2022. február 22-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság] ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 30 Amennyiben ez a helyzet, a végrehajtó tagállam illetékes hatóságának a második szakaszban konkrétan és pontosan meg kell vizsgálnia, hogy az első szakaszban megállapított hiányosságok milyen mértékben lehetnek hatással a kibocsátó tagállamnak az érintett személlyel szemben

indított eljárások lefolytatására hatáskörrel rendelkező bíróságainak működésére, és hogy az érintett személy személyes helyzetére, az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény jellegére és az elismerni, illetve végrehajtani kért büntetőítélet ténybeli hátterére tekintettel, valamint az e tagállam által e kerethatározatnak megfelelően alkalmasint szolgáltatott kiegészítő információkra figyelemmel, komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy a jelen ügyben ténylegesen fennállt ez a veszély (lásd analógia útján: 2022. február 22-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság] ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 31 E tekintetben az, hogy a 2008/909 kerethatározat nem tartalmaz a 2002/584 kerethatározatnak az európai elfogatóparancs mechanizmusa valamely tagállammal szembeni általános felfüggesztésének lehetőségére vonatkozó (10) preambulumbekzdésével egyenértékű rendelkezést, amely szerint az európai elfogatóparancs végrehajtása csak abban az esetben függeszthető fel, ha a tagállamok egyike súlyosan és tartósan megsérti az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésében rögzített alapelveket, és ezt az Európai Unió Tanácsa az EUSZ 7. cikk (1) bekezdése alapján megállapítja, nem kérdőjelezheti meg azt, hogy a végrehajtó tagállam illetékes hatóságának esetről esetre el kell végeznie az előző pontban leírt vizsgálatokat.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott 2019. május 27-i OG és PI (Lübecki és zwickauai ügyészség) ítélet (C-508/18 és C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) arra a kérdésre vonatkozott, hogy az ügyészség a 2002/584 kerethatározat értelmében vett „kibocsátó igazságügyi hatóság” fogalma alá tartozik-e, amely nem áll közvetlen kapcsolatban a jelen ügyben előterjesztett kérdéssel. Mindenesetre ebből az ítéletből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatásának függetlenségét érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságok elegendőek lennének ahhoz, hogy a végrehajtó állam mentesüljön a kibocsátó tagállam bíróságai által hozott büntetőítéleteknek a 2008/909 kerethatározat alapján történő elismerése és a büntetés végrehajtása alól (lásd analógia útján: 2020. december 17-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó igazságügyi hatóság függetlensége] ítélet, C-354/20 PPU és C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, 50. pont).
- 33 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az ilyen rendszerszintű vagy általános hiányosságok fennállása nem szükségképpen hat ki minden határozatra, amelyet az említett tagállam bíróságai az egyes esetekben meghozhatnak (lásd ebben az értelemben analógia útján: 2020. december 17-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó igazságügyi hatóság függetlensége] ítélet, C-354/20 PPU és C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, 41. és 42. pont).
- 34 Annak lehetővé tétele, hogy a végrehajtó tagállam illetékes hatósága saját kezdeményezésére felfüggeszse a 2008/909 kerethatározatban előírt mechanizmust, főszabály szerint megtagadva az e hiányosságokkal érintett tagállamból származó ítéletek elismerésére és a büntetés végrehajtására irányuló valamennyi kérelem teljesítését, megkérdőjelezné az e kerethatározat alapjául szolgáló kölcsönös bizalom és kölcsönös elismerés elvét (lásd analógia útján: 2020. december 17-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó igazságügyi hatóság függetlensége] ítélet, C-354/20 PPU és C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, 43. pont).
- 35 Egyébiránt, a kérdést előterjesztő bíróság által sugallottakkal ellentétben nem a Bíróság, hanem e bíróság feladata annak értékelése, hogy az érintett személy által előterjesztett bizonyítékok az alapügyben szóban forgó büntetőítélet elismerésének és végrehajtásának megtagadását igazoló okot fednek-e fel, mindamelltt azonban, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően az ilyen megtagadás lehetősége szigorúan értelmezendő kivételnek minősül (lásd analógia útján:

2022. július 12-i Minister for Justice and Equality [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság - II] végzés, C-480/21, EU:C:2022:592, 48. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 36 Azt az időpontot illetően, amelyet a végrehajtó tagállam illetékes hatóságának ezen értékeléshez figyelembe kell vennie, azt is pontosítani kell, hogy a 2008/909 kerethatározat hatálya alá tartozó, egy másik tagállamban hozott büntetőítélet valamely tagállamban történő elismerésére és végrehajtására irányuló kérelem esetében a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatási rendszerének többek között a bíróságok függetlenségét érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságai fennállásának vizsgálatát szükségszerűen az e tagállamban az ítélet meghozatalának időpontjában fennálló helyzetre tekintettel kell elvégezni. Ezen értékelés során figyelembe lehet venni e helyzet ezen időpontig bekövetkezett alakulását. Ezzel szemben főszabály szerint nem kell figyelembe venni az említett helyzetnek az említett időpontot követő alakulását.
- 37 E vizsgálat célja ugyanis az, hogy az érintett személy által szolgáltatott bizonyítékok alapján lehetővé tegye a végrehajtó tagállam illetékes hatósága számára annak értékelését, hogy az ilyen rendszerszintű vagy általános hiányosságok konkrét hatással lehettek-e az e személlyel szemben folytatott és az elítéléséhez vezető büntetőeljárásra (lásd analógia útján: 2022. július 12-i Minister for Justice and Equality [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság - II] végzés, C-480/21, EU:C:2022:592, 41. pont).
- 38 Ebből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak a büntetőítélet meghozatalának időpontját kell alapul vennie mind a kibocsátó tagállamban fennálló rendszerszintű vagy általános hiányosságok fennállásának, mind pedig e hiányosságoknak az elítélt személy helyzetére gyakorolt konkrét hatásának értékeléséhez.
- 39 Ezzel szemben nem kell vizsgálni, hogy a kibocsátó tagállamban tiszteletben tartották-e a jogállamiságot abban az időpontban, amikor a végrehajtó tagállam illetékes hatóságának a kibocsátó tagállamban hozott ítélet elismerése és a büntetés végrehajtása iránti kérelemről kell határoznia, mivel ezen eljárás célja éppen az, hogy az érintett személy, akit nem kell átadni ez utóbbi tagállam hatóságainak, a végrehajtó tagállamban maradjon, hogy ott töltsen le büntetését.
- 40 Ugyanez vonatkozik a kibocsátó tagállamban a végrehajtás felfüggesztése visszavonásának időpontjában fennálló helyzetre is, amennyiben e visszavonást az eredeti büntetést kísérő valamely objektív feltétel megszegése miatt rendelték el, és az ilyen visszavonás pusztán végrehajtási intézkedésnek minősül, amely nem változtatja meg sem a büntetés nemét, sem annak mértékét (lásd ebben az értelemben: 2023. március 23-i Minister for Justice and Equality [Felfüggesztés megszüntetése] ítélet, C-514/21 és C-515/21, EU:C:2023:235, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Mindazonáltal abban az esetben, ha a felfüggesztés visszavonására egy újabb büntetőítélet miatt kerül sor, aminek vizsgálata az alapügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata, a végrehajtó tagállam illetékes hatóságának értékelnie kell a kibocsátó tagállamban a visszavonást eredményező, és ennél fogva az eredeti büntetés elismerése és végrehajtása iránti kérelem benyújtását lehetővé tevő, új büntetőítélet meghozatalának időpontjáig fennálló helyzetet (lásd analógia útján: 2023. március 23-i Minister for Justice and Equality [Felfüggesztés megszüntetése] ítélet, C-514/21 és C-515/21, EU:C:2023:235, 67. és 68. pont).
- 42 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első, második és harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/909 kerethatározat 3. cikkének (4) bekezdését és 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtó tagállam illetékes hatósága megtagadhatja a valamely másik

tagállam bírósága által hozott büntetőítélet elismerését és végrehajtását, amennyiben azt alátámasztó információkkal rendelkezik, hogy e tagállamban a tisztességes eljáráshoz való jogot, különösen a bíróságok függetlenségét illetően rendszerszintű vagy általános hiányosságok állnak fenn, és alapos okkal vélelmezhető, hogy e hiányosságok konkrét hatást gyakorolhattak az érintett személlyel szemben folytatott büntetőeljárásra. A végrehajtó tagállam illetékes hatóságának feladata, hogy a kibocsátó tagállamban az elismerni és végrehajtani kért büntetőítélet meghozatalának időpontjáig, illetve adott esetben a végrehajtani kért büntetés eredeti felfüggesztésének visszavonását eredményező új ítélet meghozatalának időpontjáig fennálló helyzetet értékelje.

A negyedik kérdésről

- 43 Figyelembe véve az első, második és harmadik kérdésre adott választ, a negyedik kérdést nem szükséges megválaszolni.

A költségekről

- 44 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés-büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat 3. cikkének (4) bekezdését és 8. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

a végrehajtó tagállam illetékes hatósága megtagadhatja a valamely másik tagállam bírósága által hozott büntetőítélet elismerését és végrehajtását, amennyiben azt alátámasztó információkkal rendelkezik, hogy e tagállamban a tisztességes eljáráshoz való jogot, különösen a bíróságok függetlenségét illetően rendszerszintű vagy általános hiányosságok állnak fenn, és alapos okkal vélelmezhető, hogy e hiányosságok konkrét hatást gyakorolhattak az érintett személlyel szemben folytatott büntetőeljárásra. A végrehajtó tagállam illetékes hatóságának feladata, hogy a kibocsátó tagállamban az elismerni és végrehajtani kért büntetőítélet meghozatalának időpontjáig, illetve adott esetben a végrehajtani kért büntetés eredeti felfüggesztésének visszavonását eredményező új ítélet meghozatalának időpontjáig fennálló helyzetet értékelje.

Aláírások